

Για τα χθεσινά, χωρίς μπαλαντέρ

Theorem 2.42 (Naimark's theorem) *Let $\mathcal{X}$ be a complex Euclidean space, let Σ be an alphabet, let $\mu : \Sigma \rightarrow Pos(\mathcal{X})$ be a measurement, and let $\mathcal{Y} = \mathbb{C}^\Sigma$.*

There exists an isometry $A \in L(\mathcal{X}, \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y})$ such that

$$\mu(\alpha) = A^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A$$

for every $\alpha \in \Sigma$.

Απόδειξη. Κάθε τελεστής $\mu(\alpha)$ έχει μοναδική θετική τετραγωνική ρίζα $\mu(\alpha)^{1/2}$. Για κάθε $\alpha \in \Sigma$ ορίζω¹

$$A(\alpha) : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y} : x \rightarrow \mu(\alpha)^{1/2}x \otimes e_\alpha$$

και $A = \sum_{\alpha \in \Sigma} A(\alpha).$

Ισχυρισμός Αν $\alpha, \beta, \gamma \in \Sigma$,

$$A(\gamma)^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x = \begin{cases} \mu(\alpha)x, & \text{αν } \gamma = \alpha = \beta \\ 0, & \text{αλλιώς} \end{cases}$$

Απόδειξη. Για κάθε $x \in \mathcal{X}$, όταν $\alpha = \beta$ έχουμε

$$(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x = (\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})(\mu(\alpha)^{1/2}x \otimes e_\beta) = \mu(\alpha)^{1/2}x \otimes e_\alpha$$

και όταν $\alpha \neq \beta$ τότε $(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x = 0$. Επομένως, για κάθε $x, y \in \mathcal{X}$, όταν $\alpha \neq \beta$ έχουμε $\langle A(\gamma)^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x, y \rangle = 0$ και όταν $\alpha = \beta$ έχουμε

$$\begin{aligned} \langle A(\gamma)^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x, y \rangle &= \langle (\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x, A(\gamma)y \rangle \\ &= \langle \mu(\alpha)^{1/2}x \otimes e_\alpha, \mu(\gamma)^{1/2}y \otimes e_\gamma \rangle \\ &= \langle \mu(\alpha)^{1/2}x, \mu(\gamma)^{1/2}y \rangle \langle e_\alpha, e_\gamma \rangle \\ &= \begin{cases} \langle \mu(\alpha)^{1/2}x, \mu(\alpha)^{1/2}y \rangle & \text{αν } \alpha = \gamma \\ 0, & \text{αλλιώς} \end{cases} \end{aligned}$$

συνεπώς

$$\langle A(\gamma)^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x, y \rangle = \begin{cases} \langle \mu(\alpha)x, y \rangle, & \text{αν } \gamma = \alpha = \beta \\ 0, & \text{αλλιώς} \end{cases}$$

---

¹Ο Watrous συμβολίζει τον τελεστή αυτόν $A(\alpha) = \mu(\alpha)^{1/2}\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes e_\alpha : \mathcal{X} \otimes \mathbb{C} \rightarrow \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y}$, ταντίζοντας τον $\mathcal{X} \otimes \mathbb{C}$ με τον $\mathcal{X}$ μέσω του ισομετρικού ισομορφισμού $x \otimes \lambda \rightarrow \lambda x$, και τον $e_\alpha \in \mathcal{Y}$ με τον τελεστή $\lambda \rightarrow \lambda e_\alpha : \mathbb{C} \rightarrow \mathcal{Y}$ (του οποίου ο συζυγής είναι $y \rightarrow \langle e_\alpha, y \rangle : \mathcal{Y} \rightarrow \mathbb{C}$).

Από τον ισχυρισμό έχουμε αμέσως ότι

$$A(\gamma)^* A(\beta)x = A(\gamma)^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes \sum_{\alpha} E_{\alpha,\alpha})A(\beta) = \begin{cases} \mu(\beta)x, & \text{αν } \gamma = \beta \\ 0, & \text{αλλιώς} \end{cases}$$

και άρα

$$A^*Ax = \sum_{\gamma,\beta} A(\gamma)^* A(\beta)x = \sum_{\beta} \mu(\beta)x = x$$

δηλαδή A ισομετρία και, για κάθε $\alpha \in \Sigma$,

$$A^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})Ax = \sum_{\gamma,\beta} A(\gamma)^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})A(\beta)x = \mu(\alpha)x$$

όπως θέλαμε. □

Σχόλια για το Πρόρισμα 2.43 Σταθεροποιούμε ένα τυχόν $u \in \mathcal{Y}$ νόρμας 1. Η απεικόνιση $T_u : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y} : x \rightarrow x \otimes u$ είναι ισομετρία. Παρατηρούμε ότι

$$T_u^* : \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y} \rightarrow \mathcal{X} : (x \otimes y) \rightarrow x \langle u, y \rangle \quad \text{για κάθε } x \in \mathcal{X}, y \in \mathcal{Y}.$$

Πράγματι,

$$\langle T_u^*(x \otimes y), x' \rangle = \langle x \otimes y, T_u x' \rangle = \langle x \otimes y, x' \otimes u \rangle = \langle x, x' \rangle \langle y, u \rangle = \langle \langle u, y \rangle x, x' \rangle.$$

Επομένως, για κάθε $X \in L(\mathcal{X})$

$$\begin{aligned} T_u X T_u^*(x \otimes y) &= T_u(X(x \langle u, y \rangle)) = T_u(Xx \langle u, y \rangle) = \langle u, y \rangle T_u(Xx) \\ &= \langle u, y \rangle Xx \otimes u = Xx \otimes \langle u, y \rangle u = Xx \otimes uu^*(y) \end{aligned}$$

δηλαδή $T_u X T_u^* = X \otimes uu^*$ (*)

Οι απεικονίσεις $A : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y}$ και $T_u : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{X} \otimes \mathcal{Y}$ είναι ισομετρίες. Επομένως η απεικόνιση

$$U_0 : \text{im}(T_u) \rightarrow \text{im } A : T_u x \rightarrow Ax.$$

είναι καλά ορισμένη ισομετρία από τον $\text{im}(T_u)$ επί του $\text{im } A$. Συνεπώς επεκτείνεται σε ισομετρία U από τον $\mathcal{X} \otimes \mathcal{Y}$ επί του $\mathcal{X} \otimes \mathcal{Y}$ (ορίζοντας για παράδειγμα την U να είναι 0 στον $(\text{im}(T_u))^\perp$). Υπάρχει λοιπόν ισομετρία επί (δηλ. unitary τελεστής) $U \in L(\mathcal{X} \otimes \mathcal{Y})$ ώστε $UT_u = A$. Αν ορίσουμε

$$\nu(\alpha) = U^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha,\alpha})U, \quad \alpha \in \Sigma$$

τότε η ν είναι projective μέτρηση, γιατί η $\alpha \rightarrow \mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha, \alpha}$ είναι projective μέτρηση και ο U είναι unitary. Για κάθε $X \in L(\mathcal{X})$ και $\alpha \in \Sigma$ έχουμε από την (*)

$$\begin{aligned} \langle \nu(\alpha), X \otimes uu^* \rangle &= \langle U^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha, \alpha})U, T_u X T_u^* \rangle \\ &= \langle T_u^* U^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha, \alpha})U T_u, X \rangle = \langle A^*(\mathbf{1}_{\mathcal{X}} \otimes E_{\alpha, \alpha})A, X \rangle \\ &= \langle \mu(\alpha), X \rangle. \end{aligned}$$

Naimark's theorem ²

Every countably additive regular positive-operator-valued measure on a Hilbert space dilates to a countably additive regular projection-valued measure on a larger Hilbert space:

Let $\mathcal{H}$ be a complex Hilbert space, let Σ be a compact Hausdorff space, let $\mu : \mathcal{B}(\Sigma) \rightarrow \text{Pos}(\mathcal{H})$ be a measurement ($\mathcal{B}(\Sigma)$: the Borel σ -algebra of Σ); we assume that for each unit vector $x \in \mathcal{H}$ the measure $\mu_x(\alpha) := \langle \mu(\alpha)x, x \rangle$ is a countably additive regular probability measure on the Borel subsets $\alpha \in \mathcal{B}(\Sigma)$.

Then there exists a Hilbert space $\mathcal{Y}$, a projection valued measure $\tilde{\mu} : \mathcal{B}(\Sigma) \rightarrow \text{Proj}(\mathcal{H} \otimes \mathcal{Y})$ and an isometry $A \in B(\mathcal{H}, \mathcal{H} \otimes \mathcal{Y})$ such that

$$\mu(\alpha) = A^* \tilde{\mu}(\alpha) A$$

for every $\alpha \in \mathcal{B}(\Sigma)$.

Παρατήρηση Αν A, B θετικοί τελεστές ³ σε χώρο πεπερασμένης διάστασης, τότε

$$\text{im}(A + B) = \text{im}(A) + \text{im}(B).$$

Απόδειξη. Είναι προφανές ότι $\text{im}(A + B) \subseteq \text{im}(A) + \text{im}(B)$: κάθε $(A + B)x$ ισούται με $Ax + Bx$.

Για το αντίστροφο, αρκεί, λόγω συμμετρίας, να δείξουμε ότι

$$\text{im}(A) \subseteq \text{im}(A + B).$$

Γι αυτό (αφού οι υπόχωροι είναι κλειστοί) αρκεί να δείξω ότι, αν ένα x είναι κάθετο στο $\text{im}(A + B)$, τότε θα είναι κάθετο και στο $\text{im}(A)$. Όμως, αν $\langle x, (A + B)y \rangle = 0$ για κάθε y , τότε ειδικότερα $\langle x, (A + B)x \rangle = 0$, δηλαδή $\langle x, Ax \rangle + \langle x, Bx \rangle = 0$. Αφού οι A, B είναι θετικοί, έπεται ότι $\langle x, Ax \rangle = 0 = \langle x, Bx \rangle$. Όμως ο A είναι θετικός, άρα έχει θετική τετραγωνική ρίζα έστω C , οπότε $\|Cx\|^2 = \langle Cx, Cx \rangle = \langle x, C^*Cx \rangle = \langle x, Ax \rangle = 0$. Δηλαδή $Cx = 0$, άρα $Ax = C(Cx) = 0$. Έπεται ότι για κάθε y έχουμε $\langle x, Ay \rangle = \langle Ax, y \rangle = 0$, δηλαδή $x \perp \text{im}(A)$, όπως θέλαμε.

²https://en.wikipedia.org/wiki/Naimark's_dilation_theorem

³Η υπόθεση “ A και B θετικοί” δεν μπορεί να παραλειφθεί. Για παράδειγμα, αν $A = uu^*$ και $B = vv^*$ όπου τα u, v είναι γραμμικά ανεξάρτητα, τότε $\text{im}(A) + \text{im}(B) = \text{span}\{u, v\}$ ενώ $\text{im}(A + B) = \text{span}\{u + v\}$.